

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 395/2013-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. júla 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R., B. B., zastúpenej advokátom JUDr. M. G., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 Co 22/2013 z 15. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R., B. B., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. marca 2013 doručená sťažnosť R., B. B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového

protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 Co 22/2013 z 15. januára 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že sťažovateľka sa v konaní vedenom Okresným súdom Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 7 C 169/2008 dožadovala voči odporcovi – L., štátny podnik, B. (ďalej len „odporca“), určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (lesným pozemkom). V priebehu konania sťažovateľka a odporca predložili okresnému súdu návrh súdneho zmieru (6. mája 2009), ktorý bol neskôr modifikovaný (v roku 2010 a 2011). Okresný súd uznesením z 1. júna 2012 návrh súdneho zmieru neschválil pre jeho nesúlad s právnymi predpismi (nedostatok pasívnej vecnej legitímácie na strane odporcu). Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie a navrhla jeho zrušenie a vrátenie veci okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením sp. zn. 13 Co 22/2013 z 15. januára 2013 uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Porušenie svojich práv krajským súdom sťažovateľka videla v spôsobe výkladu a uplatnenia právnych predpisov rozhodných pre odvolacie konanie v jej veci.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Posúdenie veci Sťažovateľa zo strany Ústavného súdu SR prichádza do úvahy v Sťažovateľovom prípade, keďže rozhodnutie Porušovateľa založené na interpretácii nezlučiteľnej s účelom a významom ust. § 99 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku v súvislosti s ust. § 21 Občianskeho súdneho poriadku a ust. § 50 Zákona o lesoch má za následok porušenie základného práva Sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivý súdny proces.

Porušovateľ nesprávne aplikoval všeobecne záväzné právne normy, vzťahujúce sa na predmetný spor, tým že rozhodol tak, že predloženie návrhu súdneho zmieru Sťažovateľom a Odporcom zakladá porušenie ust. § 99 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. ...

Právne závery uvedené v odôvodnení namietaného Uznesenia Porušovateľa sú podľa Sťažovateľovho názoru v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy súdneho zmieru a zastupovania právnickej osoby pred súdom, a preto ich možno považovať za odporujúce

citovaným článkom Ústavy a dohovoru. Vzhľadom na to možno tieto právne závery označiť za vybočujúce z rámca uvedených zákonných ustanovení a ich interpretácie.

Tak ako vyplýva z vyššie citovaných nálezov Ústavného súdu SR (najmä I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02) neodôvodnené a arbitrárne rozhodnutie, ktorými rozhodnutie Porušovateľa jednoznačne je, má za následok porušenie základného práva a slobody vyplývajúceho z čl. 46 ods. 1 Ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

Sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Ústavný súd Slovenskej republiky určuje, že rozhodnutím Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. 1. 2013, sp. zn. 13 Co/22/2013, boli porušené základné ľudské práva Sťažovateľa a podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej Republiky, podľa Článku 1 Protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ľudských právach a článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ústavný súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 15. 1. 2013, sp. zn. 13 Co/22/2013 v celom rozsahu zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Banskej Bystrici na nové konanie.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže

prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovať v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Za zjavne neopodstatnený možno považovať návrh, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 175/03).

Podstatou námietok sťažovateľky bolo jej tvrdenie o nesprávnosti uznesenia krajského súdu sp. zn. 13 Co 22/2013 z 15. januára 2013, ku ktorému malo dôjsť nesprávnym výkladom a aplikáciou všeobecne záväzných právnych noriem v odvolacom konaní v jej veci. Podľa sťažovateľky bolo uznesenie krajského súdu založené na interpretácii nezlučiteľnej s účelom a významom ustanovenia § 99 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) v spojení s § 21 OSP a § 50 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov, pričom právne závery uvedené v odôvodnení

uznesenia sú v rozpore s účelom a zmyslom právnej úpravy súdneho zmieru a zastupovania právnickej osoby pred súdom. Sťažovateľka z týchto dôvodov považuje napadnuté uznesenie za neodôvodnené a arbitrárne, čím podľa nej krajský súd porušil jej základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd preto preskúmal sťažnosť, ako aj napadnuté uznesenie krajského súdu a zistil, že krajský súd potvrdil rozhodnutie okresného súdu, pretože ho považoval za vecne správne, a skonštatoval tiež správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia, s ktorými sa stotožnil. Pokiaľ ide námietky sťažovateľky uvedené v odvolaní, krajský súd uviedol:

„Navrhovateľ sa odvoláva na zákon č. 161/2005 Z. z., z ktorého nevyplýva, že v súdnom spore o navrátenie vlastníctva by povinnou osobou a vecne pasívne legitimovaným účastníkom mal byť vlastník nehnuteľnosti, t. j. Slovenská republika. S týmto záverom možno iba súhlasiť. Treba však rozumieť, že je rozdiel v uplatňovanom nároku na vydanie nehnuteľnosti, ktorej vlastníctvo sporné nebolo a ide iba o jeho navrátenie. Situácia ohľadom legitimácie účastníka je však iná v prípade, ak ide o určenie vlastníckeho práva. Vlastnícke právo ako také je sporné.

Pri rozhodovaní o určenie vlastníctva musí ako účastník v súdnom konaní vystupovať priamo osoba, ktorej doteraz vlastníctvo svedčí, alebo ktorá sa dožaduje určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti. Priamym účastníkom konania nemôže byť iba správca vlastníctva, ktoré prináleží tretej osobe. A to ani v prípade, keby mal generálne oprávnenie nakladať s vlastníckym právom (majetkom vlastníka) vrátane jeho scudzenia. Bolo by to v rozpore okrem iného aj s ústavným článkom 20. Správca s oprávnením, ktoré mu bolo dané vlastníkom, zahrňujúcim aj právo previesť vlastníctvo na inú osobu nemôže v súdnom spore nikdy konať vo svojom mene, ale môže konať iba v mene vlastníka. Správca majetku v súdnom spore o určenie vlastníctva nemôže byť priamo účastníkom konania. Súdne rozhodnutie sa totiž v takomto prípade netýka správcu, ale týka sa osoby, ktorej vlastnícke právo podľa okolností doteraz svedčí.“

Berúc do úvahy svoju stabilizovanú judikatúru, ústavný súd uvádza, že zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmavať, či v konaní pred

všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť preto predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00).

Ak ich výklad nie je arbitrárny a je náležite zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (napr. I. ÚS 50/04, III. ÚS 67/06, III. ÚS 218/07). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd v odvolacom konaní vo veci sťažovateľky nezistil taký výklad zákonných predpisov zo strany krajského súdu, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods.1 dohovoru, ako to tvrdila sťažovateľka vo svojej sťažnosti. V napadnutom rozhodnutí krajský súd zohľadnil všetky zákonné náležitosti a tieto pri jeho tvorbe aj prakticky aplikoval. Závery, ku ktorým krajský súd dospel, preto nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne) alebo zjavne neodôvodnené, keďže majú oporu v zákone a sú jasne a dostatočne právne zdôvodnené. Krajský súd sa takisto vysporiadal s kľúčovou námietkou sťažovateľky týkajúcou sa pasívnej legitimácie odporcu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožnila, nestačí na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti, resp. arbitrárnosti napadnutého rozsudku. Ústavný súd tiež podotýka, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je garancia, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania.

K námietke nedostatočne odôvodneného rozhodnutia a arbitrárnosti krajského súdu ústavný súd poukazuje na účel opravného konania, ktorým je náprava právnych alebo skutkových pochybení prvostupňového súdu. V odvolacom konaní je druhostupňový súd limitovaný v možnostiach zasahovať do rozsudku súdu prvého stupňa, pričom tieto limity vyplývajú z podstaty neúplného apelačného systému, ktorý sa v riadnom opravnom konaní uplatňuje v sporových veciach. Odvolací súd je v rámci neúplnej apelácie viazaný

skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (s výnimkami uvedenými v § 213 ods. 2 až 7 OSP) a svoju pozornosť primárne zameriava na skúmanie vecnej správnosti a zákonnosti prvostupňového rozhodnutia v rozsahu dôvodov uplatnených v odvolaní. Za predpokladu zistenia vecnej správnosti rozsudku súdu prvého stupňa tento potvrdí.

Za daných okolností ústavný súd zastáva názor, že ak krajský súd rozhodol vo veci tak, že sa stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia (§ 219 ods. 1 a 2 OSP), postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd vo svojej konštantnej judikatúre zdôrazňuje, že postup a rozhodnutie všeobecného súdu, ktoré vychádza z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, v zásade nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za daných okolností považoval ústavný súd postup krajského súdu, v rámci ktorého sa stotožnil s rozhodnutím súdu prvého stupňa, za ústavne akceptovateľný a udržateľný a na tomto základe dospel k záveru, že nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľkou označených práv, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na už uvedené rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júla 2013